

О. В. Ромащенко,

аспірант кафедри фінансів,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

СТРАХОВІ КОМПАНІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Розглядаючи фінансовий ринок як автономну систему вчені-економісти виділяють у його структурі серед інших складових підсистему страхового ринку, який характеризується своєю специфікою і особливостями функціонування.

Зважаючи на важливе значення страхового ринку в розвитку економіки країни, фінансової системи зокрема, слід звернути увагу на те, що даний аспект дослідження фінансової системи потребує більш глибокого теоретичного, методологічного і практичного опрацювання.

Розглядаючи фінансовий ринок як автономну систему, в його структурі вчені серед інших складових правомірно виокремлюють підсистему страхового ринку.

Страхових ринок — це ринок специфічних фінансових відносин, на якому об'єктами ринку є страхові послуги, а суб'єктами — страховики і страхувальники: страхові компанії, підприємства, об'єднання, населення та ін.

Найпоширенішою формою суб'єктів страхового ринку являються страхові компанії, які здійснюють залучення грошових засобів за допомогою продажі страхових полісів. Ці кошти вони використовують для створення фонду цільового призначення, який потім використовується на покриття втрат у наперед обумовлених випадках. Отримані доходи страхові компанії можуть вкладати в облігації, акції інших компаній, державні цінні папери, довгострокові кредити тощо.

У цьому контексті здійснений аналіз конкретних статистичних даних, які характеризують динаміку валових надходжень страхових платежів страхових організацій України за офіційними статистичними даними за 2000—2010 рр. свідчать: обсяг надходження валових страхових платежів зріс за досліджуванний період у 6,24 разу, а обсяг валових виплат у 14,46 разу. Середньорічні темпи зростання валових страхових платежів становили 1,2009 разу, а валових виплат 1,3062 разу (табл. 1).

Таблиця 1

ДИНАМІКА ВАЛОВИХ НАХОДЖЕНЬ ТА ВАЛОВИХ ВИПЛАТ СТРАХОВИХ ПЛАТЕЖІВ У ПЕРІОД 2000—2010 РОКІВ, млн грн

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Валові надходження страхових платєжів	2136,0	3030,5	4442,1	9135,3	9664,6	7482,8	8769,4	12 353,7	15 981,9	12 657,8	13 327,7
Валові відшкодування страхових платєжів	407,0	424,1	543,1	860,6	1410,6	1546,8	2326,2	3884,0	6546,0	6056,5	5885,8

Джерело: Складено автором на основі даних [1]

Таблиця 2

ДИНАМІКА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ У ПЕРІОД 2000—2010 РОКІВ, млн грн

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Валові доходи	2016,3	3049,6	6167,2	14 913,5	27 822,7	23 927,0	25 511,2	35 644,0	49 585,5	46 092,3	51 514,2
Валові витрати	1832,4	2568,0	5407,3	13 002,4	24 380,1	20 590,1	23 557,2	33 059,4	46 910,0	45 340,1	50 601,3
Фінансовий результат	183,9	481,6	759,9	1911,1	3442,6	3336,9	1954,0	2584,6	2675,5	752,2	912,9
Рентабельність, %	10,04	18,75	14,05	14,70	14,12	16,21	8,29	7,82	5,70	1,66	1,80

Джерело: Складено та розраховано автором на основі даних [2]

Доходи від страхової діяльності являються основним джерелом формування сукупних доходів страхових організацій. Важливою складовою частиною цих доходів являються внески страховиків чи страхові премії за доходами прямого страхування (табл. 2).

Аналогічний аналіз також показує, що обсяги валового доходу і видатків страхових компаній також зростали. Так обсяг валового доходу протягом досліджуваного періоду зріс у 25,55 разу, а видатки відповідно — у 27,61 разу. Індекс середньорічних темпів зростання останніх становить відповідно 1,3827 разу, 1,3935 разу. Отже розрахунки свідчать: темпи динаміки зростання валових видатків у досліджуваному періоді були значно вищими порівняно з темпами зростання обсягу валового доходу. Незважаючи на це діяльність страхових компаній залишалася прибутковою. Так показник рентабельності, обчислений відношенням обсягу прибутку до витрат протягом досліджуваного періоду знизилась з 10,04 % у 2000 році до 1,80 % у 2010 році.

Узагальнюючи все раніше викладене, є підстави зробити наступні висновки. страховий ринок являється одним з важливих елементів фінансового ринку, який забезпечує формування і функціонування економічних і правових відносин з приводу мобілізації, розподілу і перерозподілу фінансових ресурсів між окремими сферами і секторами економіки країни.

Обсяг надходжень платежів до страхової організації залежить від складу і структури страхового портфеля, цінової (тарифної) політики, маркетингової стратегії та деяких інших факторів. До цих факторів також належать і такі об'єктивні фактори: кон'юнктура ринку, темпи інфляції, законодавча база, нормативна база, система оподаткування, рівень монополізації ринку, динаміка позичкового відсотку, рівень ризику, рівень державного захисту та інші. Дія цих факторів має зменшувати чи збільшувати надходження страхових платежів до страхової організації.

Отже, в Україні закладено основу для подальшого успішного розвитку страхового ринку. При цьому необхідно особливу увагу звернути на вдосконалення його структури за рахунок удосконалення законодавчої бази, розвитку фінансово-кредитної системи, страхової культури, внутрішнього грошового попиту, вдосконалення інфраструктури тощо.

Список літератури

1. Страхування в Україні / Аналітичний звіт. — 2010. — С. 10.
2. Статистичний щорічник Україн. — 2008. — С. 59 — 60.